

In de ogen gekeken: FRITS VAN MERKENSTEIN

TEKST HANS BOCK FOTOGRAFIE HANS BOCK, ANGELICA VAN MERKENSTEIN

Bij een aantal lezers zal de naam Frits van Merkenstein bekend zijn. Niet alleen omdat Frits een actief lid is van vliegvisvereniging de Poldervlieg, waarop verderop in dit artikel nader wordt ingegaan, maar zeker ook vanwege artikelen die Frits voor De Nederlandse Vliegvisser heeft geschreven. Zo schreef hij in 2001, in uitgave nummer 58, een artikel over Schotland, getiteld: 'Vissen in een wereld van stilte' en in nummer 79 'Vijftig in Edinburgh'. Ook droeg Frits zijn steentje bij aan de merenspecial van 2013 met een artikel over het Alkmaardermeer. Een actief lid dus, die de VNV een warm hart toedraagt. Met hulp van Paul Blokdijk werd een afspraak gemaakt om Frits eens in de ogen te kijken.

Aangekomen in een knus hofje in de buurt van Alkmaar, vraag ik Frits naar het popperen op baars, zoals hij dat aantipt in zijn artikel over het Alkmaardermeer, in de merenspecial. Frits legt uit: "Ik ben een fervente streamervisser. Daarbij doe ik dat altijd zo licht mogelijk. Zo vis ik in de winter bijvoorbeeld op snoek met een aftma 4. De meeste snoek die ik vang is tot ongeveer 70 centimeter lang en dat gaat prima aan een viertje, zeker in klein polderwater. Ik gebruik streamertjes op haakmaat 6 in combinatie met heel dun soepel staaldraad. Op die manier vang ik dan ook nog baars tussendoor. Ik popper ook niet om het popperen, maar zie het als de ultieme manier van streamervissen. Je ziet de aanbeet en alles wat er gebeurt. Je ziet baars achter de popper aanzwemmen of deze aanstoten, zonder hem te pakken. Vaak zie je meerdere vissen de popper achtervolgen, waarbij een paar van hen de vlieg ook echt aanvalt. Dat visuele aspect heb je niet bij een onder water geviste streamer. Voor mij is een avondje popperen al geslaagd als ik een aantal aanvallen op de popper heb gehad! Maar als de baars echt niet naar boven wil komen, stap ik toch na verloop van tijd over op een streamertje en een intermediatelijf."

Als ik vraag hoe licht Frits de baarzen met zijn poppers belaagt, antwoordt hij lachend: "Met een aftma 4. Alleen als ik op groot water vis en er veel wind staat, gebruik ik een aftma 5 hengel. Op klein water en op groot water bij heel rustig weer een aftma 3. Ik heb zelf ook vlieglijnen tot Bass Bug Tapers voor de aftma 3, 4 en 5 hengels omgebouwd. Ik popper op baars van eind juni tot begin september. Wanneer er een goede nazomer is, gaat het zelfs door tot in oktober".

Frits is een echte local: "Ik vis veel op het Uitgeestermeer, het Alkmaardermeer, op Geestmerambacht, de Schermerpolder en in het sierwater, waaronder ook de grachten en singels, van Alkmaar. Op het Alkmaardermeer kan ik met mijn vismaatje mee en vissen we in de zomer uit zijn boot. Ik vind dat bijzonder luxe visserij. Je kunt veel water afvissen en je snel over grote afstanden verplaatsen. Meestal ga ik echter met de fiets. Een bellyboot vind ik veel te veel gedoe. Ik houd er van om zo min mogelijk materiaal mee te hoeven nemen, als ik ga vissen. De enige uitzondering hierop is bij het vissen uit de boot. Naast de catering wil ik mij dan ook wel te buiten gaan aan heel veel vliegvismateriaal. Als ik er op de fiets op uit ga, heb ik alleen een hengeltje bij me. Verder heb ik een vliegvisvest aan. In het vest zitten mijn reel, vliegendozen, leadermateriaal en wat ander klein spul. Ik vis van de kant of op plaatsen waar ik waad in ondiep water. Een paar lieslaarzen volstaat in de meeste gevallen. Op die manier trek ik er in de zomermaanden bijna elke avond wel een paar uurtjes op uit en leer ik de lokale stekken perfect kennen".

Ik opper dat met een dergelijke specifieke kennis de vangsten wel feno-

menaal zullen zijn: "Nee hoor en dat vind ik totaal niet belangrijk. Ik ben heerlijk, super licht bepakt, in de natuur aan het vliegvissen. Natuurlijk heb ik er avonden bij, waarop de baarzen los zijn, maar ik tel nooit hoeveel ik vang, omdat ik dat echt onbelangrijk vind. Ik vis ook altijd weerhaakloos. Mocht een vis daardoor eventueel losschieten, dan heb ik toch de actie en de lol ervan gehad. Het uiteindelijk niet landen van zo'n vis vind ik geen probleem en weegt niet op tegen het makkelijke onthaken wanneer de vis wel blijft hangen. Bovendien veranderen de wateren geregeld en geeft mijn visfrequentie zodoende nooit vangstgarantie".

STEKKEN KOMEN EN GAAN

Frits zal de verbazing van mijn gezicht gelezen hebben over het veranderen van wateren en verklaart zich nader: "Sommige wateren worden gebaggerd en schoongemaakt. Hierdoor verplaatst de vis zich in de meeste gevallen en veranderen de stekken. Zo zijn de stadsgrachten van Alkmaar een paar jaar geleden uitgebaggerd. Vooral de wintervisserij op voorn is daardoor flink minder geworden. Maar de situatie herstelt zich langzaam. Geestmerambacht is een paar jaar geleden geheel op de schop gegaan. Zowat alle bekende stekken verdwenen. Natuurlijk kwamen er andere voor terug. Nog steeds is het meer zich aan het 'herstellen' van de menselijke ingreep en langzamerhand trekt de visserij ook weer aan. Het gaat er om dat je als vliegvisser steeds weer je weg zoekt en je aanpast aan de veranderende omstandigheden. Wat ik als vliegvisser wel vervelend vind zijn de zogenaamde milieuvriendelijke oeverbescher-

De hobby van mijn vrouw komt ook goed van pas als ik foto's nodig heb voor bij een artikel of wanneer mijn foto's een beetje opgelapt moeten worden. Zelf ben ik een matige fotograaf".

Frits gaat eens per jaar een week naar het buitenland met een groepje visvrienden: "Met een aantal vismatten bezochten we Denemarken om er op zeeforel te vissen. Gezellig mannen onder elkaar. Het vissen leverde op sommige dagen meer geep op dan forel. Voor mij is dat geen enkel probleem. Ik vind geep een heerlijke sportvis aan licht vliegvismateriaal. Bij zo'n buitenlandtrip gaat het mij niet eens om het kunnen vissen op forel of vlagzalm, het is meer de mooie omgeving en de charme van stromend water. Maar als ik zou moeten kiezen tussen die week vissen in het buitenland of de zomervisserij vanuit de boot op het Alkmaardermeer, dan koos ik voor het laatste".

BOEKENWURM

Als lid van de Poldervlieg schrijft Frits mee aan het clubblad van de vereniging, de Poldernimf: "Ik heb een vaste rubriek met de naam 'Op sterk water'. Per aflevering bespreek ik een lokale visstek. Daarbij ga ik in op de historische achtergrond van een water. Ook wordt de biologische kant van de stek besproken. Hierbij helpt een bioloog van de vereniging. Uiteraard wordt er ook vistechnische informatie gedeeld en wordt in het artikel verslag gedaan van een visdag, zoals we die met de leden van de vereniging op het water hebben beleefd".

Naast het zelf schrijven over vliegvissen, is Frits ook een verwoed lezer

mingen die men in de stadswateren van Alkmaar heeft aangebracht. Het zijn als het ware kleine eilandjes een paar meter uit de oever. Ze staan recht voor je neus en je kunt in feite nauwelijks nog werpen".

Dat Frits verder kijkt dan de landsgrenzen bleek al uit zijn artikel over Schotland: "Het vliegvissen in Schotland is heel bijzonder. Het land heeft een bepaalde sfeer en het landschap is adembenemend. Om mijn vijfzigste verjaardag te vieren, bezocht ik met mijn vrouw Edinburgh. Een prachtige stad. Wat veel mensen niet weten is dat je er geweldig kunt vliegvissen. Je kunt namelijk op een aantal plaatsen met trapjes naar beneden, waar het 'Water of Leith' stroomt. Een glasheldere rivier in een, op veel plaatsen, idyllische omgeving. Mijn vrouw heeft als hobby fotografie en ook zij had het er prima naar haar zin. Het vliegvissen brengt je op de mooiste plaatsen en dat is waar een fotografe ook graag wil zijn. Zodoende hebben we er ons beiden kostelijk vermaakt!"

van vliegvisliteratuur: "Ik lees niet alleen vistechnische boeken, maar ook heel graag verhalende werken. Vooral de wat oudere Amerikaanse schrijvers vind ik interessant. Verder verslind ik alles wat ik maar kan vinden over black-bass. In feite ben ik niet zozeer getrouwd met de popper, maar met de baarsfamilie, die zo heerlijk op de actie van de popper reageert!"

Gelezen vliegvisboeken worden door Frits altijd bewaard: "Ik heb een halve kamer in ons huis ingericht met visboeken. De andere helft is gevuld met muziekboeken, cd's en lp's". Frits is ook muzikant: "Als tenorsaxofonist speel ik bij voorkeur ruige, up-tempo blues".

Als ik Frits vraag of hij de boekenrubriek, zoals Willem Hofman die lange tijd voor De Nederlandse Vliegvisser heeft verzorgd, nieuw leven zou willen inblazen, reageert hij enthousiast en geeft hij aan zich bijzonder vereerd te voelen. Afgesproken wordt om voor het decembernummer een eerste boekbespreking aan te leveren.

